

เพียงลวนลามทางวาจา ก็เข้าข่ายผิดวินัย

บทนำ

วันนี้ผู้เขียนขอนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคลากร ในหน่วยงานของรัฐ ประพฤติตนไม่เหมาะสมระหว่างเพศตรงข้าม ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเข้าข่าย เป็นการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ตามที่กฎหมาย หรือระเบียบของแต่ละหน่วยงานได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งหากการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบของความผิดแล้ว อาจต้องถูกดำเนินการทางวินัย ตามระเบียบของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งบทความที่จะนำเสนอนี้ถือเป็นบทความที่น่าสนใจ สำหรับผู้สนใจสามารถศึกษาได้จากบทความดังที่จะนำเสนอนี้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนักน้อ

หลักการและเหตุผล

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการ หรือพนักงานในหน่วยงานของรัฐ ต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งอาชีพข้าราชการนั้น ถือว่าเป็นอาชีพที่หลาย ๆ คนใฝ่ฝันจะเข้ามาทำงานในอาชีพนี้ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่บุคคลเหล่านั้น ต้องวางตัว ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งหน่วยงานของรัฐ ได้ออกกฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับ ดูแล ควบคุมความประพฤติของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้กระทำการอันเป็นการไม่เหมาะสมกับเพศตรงข้าม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการทำงาน แต่ถ้าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนต่อกฎ ระเบียบดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยวาจา โดยใช้คำพูดที่สื่อไปในทางอนาจาร หรือกระทำโดยการถูกเนื้อต้องตัว ในลักษณะที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น อาจเข้าข่ายเป็นการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ซึ่งอาจต้องถูกดำเนินการทางวินัยได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในองค์กรใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ เข้ามาศึกษาข้อมูลดังกล่าว

เนื้อเรื่องบทความ

ผู้ฟ้องคดี ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ขณะปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีนอนามัยแห่งหนึ่ง ได้กระทำการจับมือ จับไหล่ และพูดจาล่วงละเมิดผู้เสียหายว่า “กลับแล้วหรอ คินนี้กลับไปอาบน้ำให้หอม ๆ นะ ใส่ชุดนอนเซ็กซี่ ๆ ไม่ต้องใส่ชุดชั้นใน คินนี้จะไปหาในฝัน” นางสาว บี(ผู้เสียหาย) ซึ่งเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข จึงร้องเรียนไปยังจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และผลการสืบสวนเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีพฤติกรรมดังกล่าวจริง แต่การกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นไปในลักษณะที่เล่นทีจริง ไม่ถึงกับเจตนาล่วงละเมิดทางเพศ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จึงได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนมีอาการป่วยกล้ำเนื้อซีกขวาอ่อนแรง เคลื่อนไหวไม่สะดวก และเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ จึงไม่มีเหตุและไม่อาจกระทำการลวนลามผู้เสียหายได้ ประกอบกับที่เกิดเหตุเป็นห้องกระจกเปิดโล่งทุกทางจึงไม่อาจเกิดการกระทำดังกล่าวได้ นอกจากนี้ การให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงบางส่วนได้กระทำต่อกรรมการเพียงคนเดียว จึงเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า ขั้นตอนและวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย เมื่อปรากฏมีการร้องเรียน จังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ได้ดำเนินการตามมาตรา ๙๐ และ ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยให้ผู้ฟ้องคดีมาให้อัยคำ ทำบันทึกชี้แจง แสดงพยานหลักฐาน เพื่อแก้ข้อกล่าวหา เมื่อพิจารณาผลการสืบสวนเสร็จได้แจ้งผลการสืบสวนให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ตามมาตรา ๙๒ ซึ่งแม้การให้อัยคำของผู้ฟ้องคดีและพยานจะกระทำต่อกรรมการเพียงคนเดียว แต่โดยที่กรณีดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงไม่อยู่ในบังคับของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ดังนั้น จึงเป็นการดำเนินการโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งตามกฎหมายและเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้

สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ เมื่อข้อเท็จจริงประกอบกับพยานบุคคลที่ได้ยินผู้ฟ้องคดีพูดจา ลวนลามทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับอัยคำของผู้เสียหาย จึงน่าเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้มีการลวนลาม โดยการจับมือ จับไหล่ และพูดจา ลวนลามทางเพศจริง อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังคงเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อปฏิบัติงานได้ การกระทำ การลวนลามจึงอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ แม้ที่เกิดเหตุจะเป็นห้องกระจกแต่การกระทำดังกล่าว ก็อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน่าจะใช้เวลาไม่นานและอาจเกิดช่วงเวลาใดก็ได้ อีกทั้งใบรับรองแพทย์ ให้ความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดียังคงมีอารมณ์ทางเพศเช่นคนทั่วไป โดยไม่มีผลกระทบกับอาการป่วยดังกล่าว การกระทำของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว

สรุป

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ. ๒๗/๒๕๕๘ ได้วางบรรทัดฐานเอาไว้ เกี่ยวกับการ ดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้อำนาจแก่ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุ ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นเป็นการสมควรก็ได้ แต่จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา สรุปพยานหลักฐาน และรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาตามหลักการรับฟังความสองฝ่ายในกระบวนการพิจารณา ทางปกครอง ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และขั้นตอนการให้ อัยคำของผู้ถูกกล่าวหาและพยานต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง สามารถกระทำต่อกรรมการ เพียงคนเดียวได้โดยไม่ต้องมีกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดตั้งเช่นกรณีการสอบสวน วินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ ของกฎ ก.พ. (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น หากการดำเนินการสอบสวนได้ดำเนินการโดยบุคคลผู้มีอำนาจ หน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและได้แจ้งข้อกล่าวหา พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ย่อมเป็นการ ดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำความผิดอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศไว้หลายลักษณะ ซึ่งถือเป็นข้อห้าม ที่ข้าราชการไม่ว่าในระดับใด ต้องไม่กระทำ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำด้วยการสัมผัสทางกาย กระทำการด้วยวาจา กระทำการด้วยอากัปกริยา หรือการแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่สื่อไปในทางเพศ คดีนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับ

/เจ้า...

เจ้าหน้าที่ในการรับฟังพยานหลักฐานหลายด้านประกอบกัน ก่อนเสนอผู้มีอำนาจวินิจฉัยความผิดทางวินัย ทั้งจากสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ อายุของผู้เสียหาย เหตุโกรธเคืองของผู้เสียหาย พยานบุคคล จนเชื่อได้ว่ากระทำการลวนลามทางเพศผู้เสียหายจริง

สำหรับข้าราชการ แม้การกระทำอาจจะเป็นการหยอกล้อในลักษณะที่เล่นทีจริงไม่ถึงกับเจตนา ที่จะล่วงละเมิดทางเพศ ถึงขั้นข่มขืนกระทำชำเราอันเชื่อได้ว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ข้าราชการผู้กระทำ ก็อาจถูกลงโทษทางวินัยฐานไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์หน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียได้

หมายเหตุ อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๒๗/๒๕๕๘

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม
กองการเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
นายจิรวิทย์ รอบรัตน์
นิติกรปฏิบัติการ